Redactiunea, Administratiunea si Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unu anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 48. Braşovŭ, Mercurĭ 1 (13) Martie 1889.

Braşovŭ, 28 Februarie v.

Luândŭ notă despre articulii noştri, în carĭ ḑiceamŭ că, decă se facŭ Ungurilorŭ concesiunĭ în privinţa limbei în armată, trebue sĕ li-se facă şi naţionalităţilorŭ asemenea concesiunĭ, „Neues Pester Journal" ḑice, că desbaterea legii militare în dieta ungurescă le-au datŭ şi foilorŭ române curagiulŭ de a ridica din parte-le pretenţiunĭ în privinţa limbei în armată şi adauge, că „Gazeta" mulţămesce lui Apponyi, pentru că a adusŭ înainte, în cursulŭ desbaterei, unŭ articulŭ de lege dela 1807, care vorbesce pentru egala îndreptăţire a limbilorŭ în instruirea armatei.

Este caracteristică espresiunea fóiei guvernamentale, că desbaterile provocate de opoziţiă „ne-au datŭ curagiu" a pleda şi pentru îndreptăţirea limbei românescĭ, ca şi când acéstă îndreptăţire ar fi fostŭ înmormêntată pentru totdéuna şi ca şi când naţionalităţile arŭ fi renunţatŭ la ea de dragulŭ d-lui Tisza şi a şoviniştilorŭ ungurĭ de totŭ soiulŭ.

Observarea fóiei din vorbă ne dovedesce din nou, că nicĭ Ungurii dela guvernŭ, nicĭ oposiţia maghiară nu mai vreau sĕ scie că mai suntŭ şi alte naţionalităţĭ în acestŭ statŭ, carĭ deşi adĭ jócă numai rolulŭ de privitorĭ ai spectaculului ce se petrece în dietă, nu 'şĭ uită de drepturile lorŭ şi nu suntŭ dispuse a sacrifica din ele nicĭ câtŭ e negru sub unghiă.

Dér precum amŭ arătatŭ, nicĭ nu-i mirare, că nimenĭ din dietă nu se mai gândesce la dreptulŭ de limbă alŭ naţionalităţilorŭ, deórece acolo e vorba totŭ numai de „limba statului". Şi vorbitorii ungurĭ, căcĭ numai aceştia cântă şi descântă adĭ în dietă, au şi eliminatŭ cu totulŭ cuvintele „limbă maternă" din discursurile lorŭ. Decă ar fi vorba de limba maternă, atuncĭ de sine s'ar nasce întrebarea, că ce se va întêmpla cu Românii, Saşii, Slovacii, Sêrbii. Dér aşa, aducêndu-se înainte totŭ numai limba statului, prin acestŭ abusŭ se eschide din capulŭ locului orĭ-ce dreptŭ de limbă alŭ naţionalităţilorŭ.

Acesta e şi scopulŭ şoviniştilorŭ carĭ luptându-se pentru liberarea limbei maghiare din cătuşile ce i-le impune organisaţia germană a armatei, nu se mulţămescŭ numai a câştiga unŭ dreptŭ mai multŭ limbei maghiare, ci vorŭ totodată sĕ şteргă orĭ-ce dreptŭ de limbă alŭ naţionalităţilorŭ.

Astfelŭ ajungŭ foile oposiţionale, în ferbinţéla luptei lorŭ pentru limba maghiară în armată, la nisce pretenţiunĭ, pe câtŭ de absurde pe atâtŭ şi de ridicule, cum este pretenţiunea ce o face „Egyetértés" când ḑice: „In statulŭ acesta totulŭ trebue sĕ fiă maghiarŭ, ce aternă dela statŭ şi 'şĭ are rădĕcina esistenţii în statŭ. Totulŭ trebue sĕ fiă maghiarŭ, ce'şĭ trage léfa din dările cetăţeniloru ungurĭ. Maghiară trebue sĕ fiă fie-care şcólă, fie-care institutŭ publicŭ, fie-care oficiu, orĭ-ce instituţiune, întru câtŭ e a statului. Şi deşi „naţiunea" din punctŭ de vedere de oportunitate maĭ póte sĕ 'nchidă unŭ ochiu, nu urmézá de aci, că ea a renunţatŭ la dreptulŭ ei neîndoelnicŭ".

Cu alte cuvinte tóte în statŭ sĕ fiă magiare şi numai maghiare. Oposiţia maghiară pretinde acum ca şi esamenele de oficerŭ în armata comună sĕ se facă în limba maghiară şi acésta nu numai pentru Ungurĭ, ci pentru tóte popórele. Mâne vorŭ pretinde ca şi comanda şi administraţia armatei sĕ fiă maghiare şi aşa mai departe.

Până acuma limba maternă a naţionalităţilorŭ se bucura de-o egală tractare în sînulŭ armatei comune ca limbă de regimentŭ pe lângă limba de serviciu germană. Şoviniştii vorŭ acum ca şi acésta sĕ înceteze şi sĕ se vorbéscă în armată numai unguresce, ca şi când scopulŭ ei ar fi de a maghiarisa şi nu de a apĕra monarchia.

Dér şoviniştii îşĭ facŭ şi de astădată socotéla fără birtaşŭ. Ei se înşélă amarŭ decă credŭ că cestiunea dreptului de limbă alŭ naţionalităţilorŭ nemaghiare s'a resolvatŭ deja prin legile, carĭ au introdusŭ limba maghiară în scólele poporale şi medii ca studiu obligatorŭ şi că de aci încolo n'ar mai fi necesitate de altă limbă decâtŭ de cea maghiară în lungulŭ şi latulŭ Ardélului şi alŭ Ţerii ungurescĭ. Rĕu se amăgescŭ decă credŭ, că prin pracsa observată până acuma de către guvernŭ şi de către organele luĭ faţă cu legea de naţionalitate dela 1868 s'au îngropatŭ pentru totdéuna drepturile naţionalităţilorŭ nemaghiare.

Incă nu a succesŭ până acuma nicĭ unei puterĭ omenescĭ de a schimba mersulŭ naturalŭ alŭ desvoltării unui statŭ şi acésta nu va succede nicĭ şoviniştilorŭ ungurĭ fiă guvernamentalĭ, orĭ oposiţionalĭ. Ei vorŭ trebui sĕ se convingă, că naţionalităţile nemaghiare n'au renunţatŭ şi nu vorŭ renunţa nicĭodată la drepturile lorŭ neprescriptibile între carĭ celŭ mai de frunte este dreptulŭ lorŭ de limbă şi că vorŭ ave şi curagiulŭ de a stărui din tóte puterile pentru validitarea lorŭ.

DIN AFARĂ.

O scrisóre a lui Zankov.

Drăgan Zankov a adresatŭ amicilorŭ sĕi politicĭ din Sofia o scrisóre, în care le raportéză despre decursulŭ audienţei sale la împĕratulŭ Rusiei. Cuprinsulŭ interesantei scrisorĭ este, după „Corr. de l'Est", următorulŭ:

„Către amicii şi soţii mei de partid! Vi-e cunoscută, că în 28 Ianuarie st. v. înainte de a părăsi Petersburgulŭ ca sĕ mĕ ducŭ la Bucurescĭ, am avutŭ ocasiune sĕ mĕ înfăţişezŭ M. Sale împĕratului Rusiei, care m'a primitŭ în acelaşŭ cabinetŭ, în care M. Sa, atuncĭ succesorŭ la tronŭ, mĕ primise cu d. Balabanov în 1876 înainte de rĕsboiu şi după măcelărirea din Batak. M. Sa mĭ-a pregătitŭ o primire fórte graţiósă şi mĭ-a spusŭ, că se bucură fórte multŭ d'a mĕ vedé pentru a doua óră şi că îşĭ aduce încă bine aminte de întêia mea missiune în Petersburgŭ. M. Sa îşĭ aduse aminte şi de întrebările ce mi-le făcuse întêiaşĭ dată înainte de liberarea Bulgariei. Incuragiatŭ prin acéstă binevoitóre primire, luai cuvêntulŭ şi vorbii următórele către împĕratulŭ:

„Sire, când am avutŭ onórea d'a fi primitŭ de voi pentru întêiaşĭ dată, aţĭ avutŭ bunĕtatea a'mĭ pune două întrebărĭ: întêiu, decă după retragerea trupelorŭ turcescĭ ar fi în Bulgaria provisiune în cantitatea necesară pentru armata rusă, şi alŭ doilea, decă s'ar afla destui voluntarĭ bulgarĭ, ca sĕ formeze unŭ corpŭ, ce ar pute servi ca simbrie pentru o viitóre armată bulgară. Am rĕspunsŭ, Sire, afirmativŭ la aceste două întrebărĭ şi nu m'am înşelatŭ atuncĭ. Şi în împrejurările de adĭ sunt sigurŭ că nu mĕ'nşelŭ, decă asigurŭ pe Maiestatea Vóstră, că Ţarulŭ şi poporulŭ rusŭ trăescŭ în inima fiă-căruĭ Bulgarŭ. Decă s'au găsitŭ Bulgarĭ, carĭ au servitŭ inimicilorŭ Rusiei ca instrumente, acesta e unŭ faptŭ curatŭ accidentalŭ şi nu póte dura multŭ timpŭ. Sunt convinsŭ că fiĭ rătăciţĭ ai patriei vorŭ vede încurêndŭ, că au fostŭ seduşĭ, şi atuncĭ vorŭ veni la simţĕminte mai bune şi se vorŭ înrêndui în maioritatea naţiunei."

„Deórece împĕratulŭ a binevoitŭ a'mĭ replica, că şi elŭ e convinsŭ, cumcă poporulŭ bulgarŭ e alipitŭ Rusiei şi că Bulgarii ajunşĭ pe căĭ rătăcite se vorŭ căi într'o ḑi de greşéla lorŭ, am rugatŭ pe M. Sa cu supunere, sĕ binevoiască a'mĭ permite, ca sĕ fiu faţă cu elŭ interpretulŭ adevĕratelorŭ simţeminte ale poporului bulgarŭ, care nutresce firma credinţa, că domnitorulŭ tuturorŭ Ruşilorŭ va da înaltulŭ sĕu scutŭ în totŭ timpulŭ principatului Bulgariei, pe care l'a creatŭ înălţatulŭ sĕu tată, Ţarulŭ-liberatorŭ, şi a căruĭ operă elŭ nu o va lăsa sĕ peră. La aceste cuvinte M. Sa împĕratulŭ binevoi a'mĭ rĕspunde cum urméză:

„Totŭ ce a creatŭ înălţatulŭ meu tată îmĭ zace totdéuna la inimă şi sufletulŭ meu a fostŭ fórte durerosŭ atinsŭ, când am primitŭ cunoscinţă despre *pericululŭ* ce ameninţa la d-vóstră *biserica ortodocsă* şi despre prigonirile puse'n lucrare de prinţulŭ în contra clerului ortodoxŭ. A lua sub protecţiă biserica ortodoxă şi pe clerulŭ ei, va fi totdéuna o grije principală a guvernului meu. *Sperŭ, că înşişĭ Bulgarii vorŭ isgoni dela ei pe principele nelegalŭ*, cu tóte opintirile ce face elŭ, ca sĕ se stabiléscă definitivŭ în ţéră."

„După aceste vorbe am rugatŭ cu supunere pe M. Sa sĕ-mĭ permită a da espresiune dorinţei, ca luarea în posesiune a tronului bulgarŭ de către prinţulŭ de Cobourg sĕ nu strice nicĭodată vadei Rusiei şi prosperărei Bulgariei. Atingêndŭ cestiunea viitorului principe alŭ Bulgariei, mĭ-am esprimatŭ cugetulŭ, că ar fi de doritŭ, ca sĕ se pună mai mulţĭ candidaţĭ, între carĭ sĕ pótă alege marea adunare naţională."

Acestea suntŭ vorbele ce le-a schimbatŭ Ţarulŭ cu Zankov, care crede, că a fostŭ interpretulŭ simţĕmintelorŭ întregului poporŭ bulgarŭ.

Regele Milanŭ.

Dintre domnitorii actualĭ, de sigurŭ, că regele Milanŭ a fostŭ celŭ mai norocosŭ, celŭ care mai multŭ a simţitŭ greutăţile corónei: n'a fostŭ fericitŭ nicĭ ca soţŭ, nu a câştigatŭ gloria nicĭ în rĕsbóiă şi a avutŭ multŭ de luptatŭ şi în ţéră pentru a stabili pacea.

A fostŭ nenorocitŭ ca copilŭ chiar, şi se vede că sórtea l'a persecutatŭ mereu. A crescutŭ în sĕrăciă şi suferinţe. Tatălŭ lui n'a putută sĕ-lŭ îngrijéscă, de óre-ce murise de vreme, încă când fiulŭ seu era micŭ. Mamă-sa s'a datŭ mereu vieţii uşóre. O crisă isbucni apoi în Balcanĭ, domnitorulŭ Serbiei cădŭ sub loviturĭ de pumnalŭ, ér Milanŭ a fostŭ aşeḑatŭ pe tronŭ.

Milanŭ este nepotulŭ ciobanului de odinióra Milosŭ Obrenovicĭ. Elŭ s'a născutŭ la Iasy la 1856...... Lumina ḑilei a vĕdut'o decĭ ca odraslă a unorŭ exilaţĭ de pe pămêntulŭ patriei. Tatălŭ sĕu era agricultorŭ, mamă-sa din nemulŭ Catargieştilorŭ, Maria Catargi.

La vêrsta de 6 anĭ, murindu'i tatălŭ sĕu, a fostŭ datŭ pe mâna unei bĕtrâne şi inculte servitóre. Prietenii sĕi de copilăria erau fiii deţĕranĭ şi cel mai nedespărţitŭ tovarăşŭ şi supusŭ alŭ sĕu unŭ băiatŭ de ţiganŭ. Maică-sa îndată după mórtea soţului ei deveni damă de onóre a principelui românŭ Alexandru I. Cuza. Rolulŭ ce a jucatŭ ea la curtea acestui fostŭ domnitorŭ se scie de toţĭ. Când Cuza fŭ detronatŭ, d'odată cu dênsulŭ fŭ isgonită din ţéră şi Maria Catargi. Mama numai la Parisŭ, după câţi-va anĭ, îşĭ revĕdŭ pe fiulŭ ei Milanŭ. Aicĭ tinĕrulŭ Milanŭ câştigă favorulŭ lui Mihailŭ Obrenovicĭ, care ne avêndŭ fiĭ, ilŭ primi de fiu de sufletŭ şi moştenitorŭ al sĕu. Ilŭ dete decĭ în casa profesorului Franciscŭ Huet şi din casa acestui filosofŭ urmă cursurile la liceulŭ Ludovicŭ celŭ mare.

Era de 14 anĭ, când după asasinatulŭ întêmplatŭ asupra persónei principelui Mihailŭ în grădina dela Topcider, 2 Iulie 1868, — fŭ proclamatŭ de domnŭ alŭ Serbiei, şi-şĭ şi făcŭ intrarea sa triumfală în Belgradŭ, însoţitŭ de profesorulŭ sĕu Huet. Se înţelege, că în ale diplomaţiei nu multŭ se pricepea atuncĭ. Cu tóte acestea câştigă simpatia şi încrederea tuturorŭ celorŭ carĭ ilŭ încunjurau şi ilŭ admirau de frumosŭ ce era: înaltŭ, spătosŭ, cu faţa rotundă şi albă, ochĭ plăcuţĭ.

Până ce sĕ ajungă a fi majorŭ, regenţii sĕi i-au fostŭ d-nii Blaznavac şi Risticĭ. Celŭ dintêiu, generalŭ, l'a crescutŭ milităresce. Ilŭ puneau sĕ înveţe fórte multŭ. Şi avea nevoiă de învĕţătură; când intră în Belgradŭ nu scia aprópe nicĭ unŭ cuvêntŭ sêrbesce. Literatura sêrbă a învĕţat'o cu renumitulŭ Pozza Orsatto. Regenţii sĕi la 22 Augustŭ 1872 îi jurară credinţă şi'şĭ depuseră mandatulŭ lorŭ. Milanŭ fŭ atuncĭ purtatŭ prin totă ţéra şi întêmpinatŭ pretutindenĭ cu triumfŭ. La 1874 făcŭ o călĕtoriă la Constantinopolŭ, unde Abdul Aziz ilŭ primi căldurosŭ şi cu pompa cuvenită unui astfelŭ de înaltŭ vasalŭ.

La vêrsta de 21 anĭ se însură cu Natalia Kecico, fiica generalului rusŭ Kecko, înrudită cu familia Ghica. Fericirea luĭ familiară a fostŭ înse în curênd conturbată de evenimente, carĭ ilŭ ameninţau cu perderea tronului sĕu; rĕsboiulŭ din 1876 deschisŭ contra Sultanului a fostŭ o nenorocire pentru dênsulŭ, armatele sale au fostŭ sdrobite rêndŭ pe rêndŭ. La Zaita i-a învinsŭ Osmanŭ Paşa, la Iavora Mehemed-Ali şi la Morava fură învinşĭ de Abdul-Kerim.

Ce era însă mai tristŭ în tóte aceste, e că până ce soldaţii sĕi se băteau, elŭ vêna dile întregĭ în munţii dela Paracin, vênetóre de care nu se lăsă decâtŭ atuncĭ când fu chematŭ la patulŭ nevestei sale care-i născŭ unŭ fiu.

E de notatŭ farsa ce i-a jucat'o pe acéstă vreme generalulŭ Cernaieff, care ilŭ îndemnă sĕ proclame regatulŭ între pahare la Alexinaţŭ, după ce armata sêrbă era sdrobită. Chiar şi cei mai fidelĭ ómenĭ ai sĕi au risŭ de acéstă lovitură de statŭ, atâtŭ de copilărósă.

Evenimentele din urmă: proclamarea de regatŭ şi campania lui nenorocită contra principelui Alexandru de Battenberg, precum şi cestia divorţului sĕu, suntŭ cunoscute de toţĭ.

Noulŭ rege alŭ Serbiei.

Deşi abea de 12 anĭ şi 7 lunĭ, noulŭ rege alŭ Serbiei, care va purta numele de Alexandru I. are deja unŭ trecutŭ. Şi unŭ trecutŭ, care deşi póte nu e aşa variatŭ, cum a fostŭ acela alŭ tatălui sĕu, dér de sigurŭ nu mai puţinŭ tristŭ. Căcĭ până ce Milanŭ avea o mamă, care habarŭ n'avea de crescerea fiului ei, până atuncĭ fiulŭ sĕ , deşi are o mamă care-lŭ adoră, nu póte sĕ se bucure însĕ de îngrijirile şi iubirea sa, fiindŭ despărţiţĭ.

Astfelŭ că se dice, că deşi prea tînĕrŭ încă pentru a pute simţi tóte impresiile, acéstă despărţire de mamă-sa l'a făcutŭ pe copilulŭ rege melancolicŭ şi sĕ sufere fórte multŭ. Aşa în dilele aceste, societate mare a fostŭ în conaculŭ regalŭ din Belgradŭ. Regele, bine dispusŭ, convorbea cu óspeţii sĕi. Numai tînĕrulŭ principe stetea într'unŭ fotoliu şi privea nemişcatŭ în josŭ. Suspină apoi şi se vĕdŭ cum unŭ adevĕratŭ curentŭ de lacrimĭ îi cadea în josŭ pe faţă. Intrebatŭ fiindŭ, că ce are, elŭ a rĕspunsŭ: M'am gânditŭ la mama!

*

Dênsulŭ s'a născutŭ în nisce timpurĭ fórte grele pentru Serbia: la 14 Augustŭ 1876, când Serbia era atacată din patru părţĭ de trupele turcescĭ, Zaiciarulŭ era asediatŭ de Osman-Paşa, Onaziecaciulŭ de Suleiman. Frumósa vale a Moravei era pustiită de soldaţii lui Achmed-Ejub, ér la Iavorŭ eşia victoriosŭ Mehemed-Ali.

Primulŭ care a felicitatŭ la nascerea lui Alexandru I, a fostŭ împĕratulŭ Austriei.

Botezulŭ micului principe a fostŭ sărbătoritŭ cu mare pompă. Naşulŭ a fostŭ ţarulŭ Rusiei. Se dice că cu ocasiunea botezului s'au cheltuitŭ atâţia banĭ, încâtŭ s'ar fi pusŭ în amanetŭ şi o sabiă cu diamanturĭ rĕmase dela principele asasinatŭ. Se înţelege că tóte astea s'au făcutŭ în secretŭ: nimenui nu i-sa spusŭ, că sabia s'a amanetatŭ, ci că a fostŭ furată. Dér fiindŭ-că sabia a disparutŭ în acelaşŭ timpŭ, când unŭ pachetŭ în valóre de 62 mii florinĭ a fostŭ trimisŭ la Viena, şi după care la câteva dile a sositŭ unŭ ordinŭ de plată unei băncĭ germane din Belgradŭ, care a numĕratŭ 62 mii florinĭ regelui, se crede tare, că sabia n'a fostŭ furată, ci amanetată.

Crescêndŭ, miculŭ principe n'a vĕdutŭ prea plăcută viéţă între părinţii sĕi, carĭ la 1884 trăiau deja atâtŭ de puţinŭ împreună, încâtŭ mai bine s'ar putea dice că trăiau despărţiţĭ. Regina d'aci încolo mai multŭ călĕtorea, decâtŭ sĕ stea în ţéră. Pe fiulŭ sĕu ilŭ ducea mereu cu sine. Ér când miculŭ Alexandru stetea la Belgradŭ, tatălŭ sĕu ilŭ punea sĕ înveţe.

*

Cum a fostŭ despărţitŭ apoi definitivŭ de maică sa astă véră, la Wiesbaden, sĕ scie. Regina s'a indignatŭ de modulŭ bruscŭ, cum agenţii poliţiei germane i-au luatŭ băiatulŭ, şi a disŭ supĕrată: Acésta e o ruşine, o infamiă, n'am se mai calcŭ pe pămêntŭ germanŭ.

Cum a petrecutŭ miculŭ principe singurŭ, despre acésta se scie atâta, că tatălŭ sĕu ilŭ ţinea mereu la curte şi că în timpulŭ liberŭ tatălŭ sĕu căuta a'lŭ ţine şi a-lŭ distra singurŭ.

Incoronarea lui nu se va face decâtŭ peste trei anĭ, când elŭ va ajunge majorŭ. Până atuncĭ tóte sarcinele statului vorŭ fi duse de cei trei regenţĭ.

Din dieta ungurĕscă.

In şedinţa dela 5 Martie, s'a întêmplatŭ la începutŭ unŭ incidentŭ fórte neplăcutŭ, póte uniculŭ în felulŭ sĕu. Inainte de ordinea dilei, cerŭ Iosifŭ *Csatar* cuvêntulŭ, ca sĕ intervină pentru imunitatea deputaţilorŭ. Karol Pulszky i-a strigatŭ în şedinţa de Sâmbătă, 2 Martie: „Afară cu elŭ!“ Acésta îndemnă pe vorbitorŭ a aduce la cunoscinţa camerei şi a preşedintelui, că dietele deputatului Pulszky în sumă de 38,000 fl. suntŭ secvestrate şi afară de asta mai e prenotată încă o zălogire. Vorbitorulŭ cere, ca acéstă afacere sĕ se predea comisiunei de incompatibilitate. Preşedintele declară, că deórece afacerea s'a adusŭ în cameră în vorbă, nu mai e privată şi decĭ se vede nevoitŭ a preda afacerea comisiunii de incompatibilitate. Se continuă apoi desbaterea asupra legii militare,

Ioh. *Asboth* dice, că oficerii ungurĭ arŭ trebui sĕ scie şi atuncĭ unguresce, când Ungaria ar avé armată propriă naţională. Nu e bine sĕ se atace drepturile coronei. Cei carĭ nu voteză paragrafulu, stau în serviciulŭ astorfelŭ de interese, care au dusŭ odinióră ţéra la piciórele Ţarului. (Mişcare 'n stânga).

Komjathy impută oficerilorŭ germanĭ ai armatei comune, că nu se portă bine cu tinerii ungurĭ. Critică administraţia militară. Dice că tinerii carĭ vorŭ servi şi alŭ doilea anŭ, vorŭ fi espuşĭ la batjocurĭ şi şicane.

F. *Komlossy*, antisemitŭ, vorbi şi în contra §§ 24 şi 25 şi în contra jidovilorŭ, carĭ au pusŭ mâna pe totŭ, până şi pe pressă. Preşedintele ilŭ chemă la ordine.

Ministrulŭ de juştiţiă *Fabiny* dice, că limba armatei este unŭ dreptŭ alŭ coronei. Nicĭ legea din 1868 nu cuprinde nicĭ o dispositiune asupra limbei în armată, ci s'a reservatŭ cestiunea ca unŭ dreptŭ maiestaticŭ. Limba armatei nu se póte separa de cestiunea organisărei ei. Cu tóte astea nu se va găsi unŭ deputatŭ, care sĕ pótă susţine, că din causa acésta în cei 20 de anĭ din urmă ar fi suferitŭ órecum idea de statŭ maghiarŭ, din contră ea s'a întăritŭ şi înăuntru şi în afară. Acésta e a se ascrie de sigur împrejurărei, că legislaţiunea ungurĕscă şi'a desvoltatŭ totdéuna drepturile şi libertăţile sale, şi că faţă cu naţionalităţile a procedatŭ totdéuna în celŭ mai drept modŭ. (???) Vorbitorulŭ e pentru moţiunea lui Gajary.

In şedinţa dela 6 Martie, *Goda* dise, că oposiţia nu vrea sĕ 'nlăture limba germană ca limbă a armatei. Paragrafii îi respinge.

Kissfalusy respinge paragrafii, fiindcă pré multŭ li-se cere tinerilorŭ. Are sĕ se ivéscă casulŭ, că în locŭ sĕ se sporéscă oficerii în reservă, se sporescŭ suboficerii. Dela bătaia dela Mohacĭ nicĭodată n'a domnitŭ o astfelŭ de armoniă în privinţa direcţiunii, scop lui finalŭ alŭ politicei esterne şi alŭ alianţelorŭ ca acum. Naţiunea însĕ nu oferă destule garanţii.

Horanszky dice, că oposiţia nu luptă în contra persónelorŭ, ci în contra sistemului şi în contra guvernului, a cărui activitate de 14 anĭ a produsŭ iritaţiunea de adĭ, fiindcă fiecare creaţiune a guvernului portă în sine timbrulŭ violenţii. Proiectulŭ de lege este unŭ atentatŭ asupra familiei şi unŭ atacŭ asupra classei mijlocii, care şi aşa e peste mĕsură împovărată. Ingreuiarea esamenului deschide uşa şi pórta onorarilorŭ. (Ministrulŭ Fejervary: Asta-i o suspiciunare a corpului oficerescŭ! Mare tumult în stânga). Naţiunea ungurĕscă nu refusă patriei nicĭ o jertfă, dér e gelósă pentru apĕrarea drepturilorŭ sale.

Orban vorbi în terminĭ neparlamentarĭ contra politicei guvernului, din care causă preşedintele ilŭ chemă la ordine.

Varasdy întrebă: decă şi oposiţia recunósce, că limba de comandă sĕ rĕmână cea germană, atuncĭ cum se póte aştepta dela oficerĭ ungurĭ, carĭ au depusŭ esamenulŭ în limba ungurĕscă, ca sĕ comande nemţesce? Biciuesce pe oposiţionalĭ, carĭ vreu sĕ strice armonia dintre dinastiă şi naţiune. Ceea ce face oposiţia, e periculosŭ pentru siguranţa statului, adĭ când tóte naţiunile se înarmeză de luptă pe viéţă şi mórte. Decă oposiţia lucréză numai ca sĕ rĕstórne cabinetulŭ Tisza, atuncĭ de geaba apeléză la opinia publică.

SCIRILE DILEI.

Nouĕ uneltiri în contra gimnasiului din Beiuşiu. Ni-se scrie din Pesta: „Ministerulŭ de instrucţiune veiesce cu totă forţa sĕ întroducă limba maghiară ca limbă de propunere în gimnasiulŭ din Beiuşiu şi vrea a-lŭ sili pe Episcopŭ sĕ mai demisiuneze de acolo vr'o câţiva profesorĭ. Se vede că ministrulŭ ungurescŭ nu s'a mulţămitŭ cu demisiunea celorŭ trei profesorĭ de astă tómnă, ci cere noue jertfe“. Scirea acésta este fórte gravă, aşteptămŭ informaţiunĭ mai amĕruntite!

***

Sinodulŭ eparchialŭ alŭ diecesei Caransebeşŭ se va întruni, pentru indeplinirea scaunului episcopescŭ devenitŭ vacantŭ prin trecerea din viéţă a fericitului Episcopŭ Ioanŭ Popasu, probabilŭ în a cincea Duminecă din paresimĭ.

***

Esercitiile de arme în anulŭ acesta se vorŭ face după unŭ programŭ modificatŭ faţă cu cele din anulŭ trecutŭ. Reserviştii de întregire, precum se dice, n'au sĕ fiă chemaţĭ a face esercitii cu puşca cu repetiţiă, ér la artileria de câmpŭ şi de fortăréţă nu se vorŭ face de locŭ esercitii de arme cu reserviştii. Peste totŭ, reforma esercitiilorŭ de arme se va esecuta mai târdiu, deórece lucrările preliminare încă nu s'au terminatŭ.

***

Banca comercială ungară din Pesta. Precum aflămŭ, acéstă bancă ungară, una din cele mai vechĭ şi din cele dintâiu (fundată la 1841, c'unŭ capitalŭ de acţii de 8,000,000 fl. şi c'unŭ fondŭ de reservă de 1,800,000 fl.) a deschisŭ aicĭ în Braşovŭ agentura, despre care amintirămŭ în unulŭ din numerii trecuţĭ. Totodată ni-se spune, că conducerea acestei agenturĭ i-s'a încredinţatŭ d-lui Arthur Szirmai.

***

Defraudărĭ. Cassierulŭ comunei Maglod, din comitatulŭ Pestei, a defraudatŭ o sumă mare de banĭ. E suspendatŭ şi trasŭ în cercetare disciplinară. La oficiulŭ postalŭ din Mitrovita conducĕtorulŭ postalŭ Keller a defraudatŭ 5000 fl., dintre carĭ 4000 s'au găsitŭ la elŭ acasă, ér 1000 fl. lipsescŭ.

***

Prelegerĭ publice. Comitetulŭ „Societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina“, din Cernăuţĭ, face cunoscutŭ că Dnii Ionŭ I. Bumbacŭ, G Forgaciu, Is. Ieşianŭ, Const. Morariu, Dim. Socoleanu şi Dr. E. Wojucki vorŭ ţine în decursulŭ ernei acesteia unŭ ciclu de prelegerĭ publice. Tóte prelegerile se ţinŭ în localităţile „Societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina“.

***

Inchisă în criptă. Vĕduva lui Andreas Tar din Balmas-Ujvaros se duse în cimiterŭ şi se scobori în cripta unde zăcea de trei anĭ rĕposatulŭ ei bărbatŭ. După-ce făcŭ rugăciunĭ lângă coşciugulŭ lui, vru sĕ iasă afară, dér spre gróza ei observă, că uşa cea de ferŭ a criptei se închisese, probabilŭ de vêntŭ. Incercă s'o deschidă, dér înzadarŭ. Striga, ţipă, dér nu o audi nimenea, şi păzitorulŭ încă o uită orĭ póte credŭ că femeia a plecatŭ. Biata femeiă remase 'n criptă până a doua di diminéţa, când totŭ păzitorulŭ îi audi strigătele şi o liberă din situaţiunea ei grozavă.

***

Jude disparutŭ. Judele din comuna Gyöngyös-Pata în comitatulŭ Heves a disparutŭ de câtva timpŭ fără urmă. In privinţa acésta circulă în poporŭ următórea aventuriósă istorióră: La 20 Februarie trase unŭ străinŭ la unŭ locuitorŭ din Pata, îi dĕdă acestuia o notă de 10 fl. şi-lŭ rugă sĕ'i aducă rachiu. In cârciumă nota produse sensaţiune şi judele, care era acolo, află ai cui suntŭ banii şi se duse de 'ntrebă pe streinŭ, că ce caută în comună. Streinulŭ dise către judele: „Nu sciţĭ că eu sunt Rudolfŭ, fiulŭ regelui ungarŭ? Eu n'am muritŭ, înţelegeţĭ“? Apoi îşĭ desfăcŭ haina de desupra si'şĭ arătă decoraţiunile. Judele se spăriă şi când streinulŭ porunci se prindă caii la cărută şi sĕ-lŭ ducă la Paszto, se supuse şi mână chiar elŭ caii. Da atuncĭ nimenĭ n'a mai vĕdutŭ pe judele şi streinulŭ încă se urmăresce. Probabilŭ că acesta e unŭ îndrăsneţŭ înşelătorŭ, care póte că chiar a omoritŭ pe judele.

***

Studenţĭ relegaţĭ. Câţiva studenţĭ dela gimnasiulŭ superiorŭ din Neutra duceau de câtva timpŭ o viéţă fórte destrăbălată, petreceau nopţĭ întregĭ în birturĭ şi în localurĭ de jocŭ de cărţĭ. Direcţiunea porni o strictă cercetare disciplinară şi urmarea fu eliminarea din gimnasiu a patru studenţĭ, carĭ erau capii relelorŭ.

***

Iubileu. „Journal des Débats“ din Parisŭ îşĭ serbeză în Augustŭ jubileulŭ de 100 de anĭ. Direcţiunea diarului pregătesce o publicaţiune festivă, la care va conlucra şi academia francesă prin ducele de Aumal, Victor Cherbuliez, Alexandru Dumas, O. Gréard, Ernst Legouvé, Iohn Lemoinne, Ernst Renau, Lemon Lay, Jules Simon, Henri Taine şi Melchior de Wogne. Cei mai mulţĭ dintre aceştia au fostŭ şi suntŭ colaboratorĭ ai diarului.

***

Ameninţare. Invĕţătorulŭ B. E. dela şcóla de industriă din N. Kanissa a primitŭ o scrisóre anonimă, în care e ameninţatŭ cu împuşcare. Scrisórea a fostŭ predată poliţiei, care presupune, că au compus'o patru invĕţăcei, cărora învĕţătorulŭ din causa negligenţei lorŭ n'a vrutŭ sĕ le dea certificatele necesare pentru absolvare.

Corespondenţa „Gaz. Trans.“

Din Ciceu, Februarie 1889.

Domnule Redactorŭ! Mania de a'şĭ face din copii sĕi numai domnĭ şi preoţĭ a creatŭ poporului românescŭ o situaţiă atâtŭ de penibilă, încâtŭ chiar guvernele nóstre bisericescĭ s'au luatŭ de gândurĭ. Hotăritu-s'au decĭ sĕ mijlocéscă şi pentru preoţii noştri aşa numita *congruă* din fondulŭ religionarŭ din Budapesta, adecă o sumă suplimentară, care pe lângă venitele unei parochii sĕ asigureze unui preotŭ venitulŭ anualŭ curatŭ de 600 fl. v. a. Celŭ ce are venite anualĭ curate de 600 fl. v. a. nu primesce prin urmare nimicŭ. Spre scopulŭ acesta eşit'au protopopii prin tracte ca sĕ constateze venitul curatŭ alŭ fiecărei parochii. Cu acéstă ocasiune s'au aflatŭ tracte întregĭ, unde maioritatea parochiilorŭ abia aducŭ venitŭ anualŭ curatŭ de 100—120 fl v. a., ér cea mai bună parochiă abia atinge suma de 200 fl. v. a.*) Acéstă

---

*) Aşa după constatările şi datele oficióse d. e. Apanuşfalĕulŭ, parochiă în tractulŭ Betlénului, aduce venitŭ anualŭ de 114 fl.; Mălinulŭ 126 fl. 50 cr.; Prislopu 114 fl. 35 cr.; Nimigea

mĕsură luată pentru îmbunătățirea stărei preoțescĭ atâtŭ de deplorabile — deși până astădĭ este lipsită de *„id quod dat esse rei“*, pre unii i-a umplutŭ de bucurii și frumóse speranțe pentru viitorŭ. Alțiĭ — și mie mi-se pare că cei mai puținĭ, dér mai prevĕdĕtorĭ, — nu-șĭ facŭ de aci capitalŭ de locŭ.

„Timeo Danaos et dona ferentes“. Banii ce-i vorŭ căpĕta preoții ca congruă din fondulŭ religionarŭ în mare parte suntŭ proveniți din cassarea mănăstirilorŭ și altorŭ realități românescĭ. Ajuns'au astădĭ aceste averĭ la disposițiunea statului. Ei bine, astădĭ statulŭ nu prea cu multe favorurĭ incomodéză pe preoții noștri, și totușĭ câte pretinde dênsulŭ dela ei?! Ce va pretinde statulŭ atuncĭ dela preoțĭ, când elŭ va fi de crediuță, că'i susține din visteria sa, e de prisosŭ sĕ spui, căcĭ o póte gâci orĭcine. „Quem dii oderunt sacerdotem fecerunt.“ Majoritatea preoțimii nóstre ardelene mai nainte și astădĭ nu șĭ-a pututŭ satisface datorinții sale de tată și preotŭ, căcĭ a fostŭ sĕrmană, ér pe viitorŭ va trebui sĕ jóce după cum îi va ḑice statulŭ.

Unŭ bietŭ de învĕțătorŭ murindŭ, îșĭ scie asigurată femeii sale baremĭ o pensiune, ce adeseorĭ atinge suma de 80 fl. v. a. Preotulŭ de ar servi 80 de anĭ, pensiunea soției sale e dată sĕ fie suma ridiculă de 25 fl. v. a. pe anŭ.

Când vine în concursŭ o stațiune învĕțătorescă, se arată totodată și emolumentele împreunate cu ea. Pentru statulŭ preoțescŭ nicĭ atâta încă nu s'a făcutŭ până astădĭ. Unui bietŭ teologŭ, după ce șĭ-a consumatŭ jumĕtate din viéță între zidurile scólelorŭ șĭ-a seminarielorŭ, aplicându-se în parochiă, nicĭ atâta nu-i este datŭ sĕ scie, că óre avé-va celŭ puținŭ atâta simbriă, câtŭ dascalulŭ și văcarulŭ satului, orĭ trebui-va sĕ asude în arșița sórelui de diminéța până séra ca sĕ pótă baremĭ elŭ trăi în lume. Incâtŭ pentru familia lorŭ, o sciu șĭ-o prevĕdŭ cei mai mulțĭ, că are sĕ devină pradă sorții vitrege, precum dovedescŭ mai multe esemple triste, celŭ puținŭ prin părțile nóstre. Și totușĭ când Româna națiune îndură vr'o lovitură în întregulŭ, séu în părțile sale, rĕspunderea și vina se aruncă cu mai mare vehemență în obrazulŭ preoțimii. — Vorbindŭ cu unulŭ dintre preoții noștri mai zeloșĭ despre nĕcasurile nóstre, acela'mĭ rĕspunse: *„Flere possumus, sed juvare non.“*

Stă rĕu preoțimea nóstră pe aci și-i suntŭ sleite puterile, celŭ puținŭ materialminte, pentru-că însușĭ poporulŭ este peste mĕsură sĕrmanŭ. Afli sate întregĭ în carĭ abia numerĭ 3—4 ómenĭ, carĭ sĕ pórte plugulŭ lorŭ de putere și chiar aceștia de multe orĭ suntŭ îngropațĭ în datorii. Dările cele grele, drumurile, podurile și punțile, ce trebue sĕ iasă de pe pielea muncitorilorŭ de pĕmêntŭ, se sporescŭ pe ḑi ce merge dimpreună cu esecutările și esecutorii de dare. Vitele și bucatele bietului omŭ, ce trăiesce din lucrulŭ pĕmêntului, suntŭ cu prețurĭ de batjocură, ér când plugarulŭ cumpĕră ceva, cumpĕră în foculŭ vĕnĕtŭ de scumpŭ.

Tóte aceste trecut'au și până acuma peste poporŭ, dér se pare, că unŭ nou rĕu se ridică asupra lui, anume șarlatanismulŭ. Flămândii speculanțĭ, recrutațĭ mai cu sémă din ceata armenilorŭ șĭ-a jidanilorŭ, țintescŭ într'acolo, ca sĕ despóie poporulŭ și de pĕmêntulŭ care-lĭ nutresce. Cu unŭ zelŭ vrednicŭ de altă intențiune mai umană se folosescŭ ei de strîmtórea în care se află adusŭ poporulŭ.

Ii dau banĭ împrumutŭ pe lângă contractŭ de întabulare pe moșia omului. Omulŭ nĕcăjitŭ nu-i póte plăti interesele cele marĭ cu carĭ i-s'au datŭ banii împrumutŭ — căcĭ suntŭ mai marĭ decâtŭ iértă legea, ér Haruți și Itzig îl aștéptă pe omŭ bucurosŭ, ca sĕ mérgă și alții sĕ împrumute dela ei, ca dela nisce ómenĭ bunĭ și cu așteptare. Ața unsă cu miere, trasă pe sub nasulŭ poporului, e seducĕtóre, ómenii se acață de ea ca muscele, până ajungŭ la capĕt, unde se află unghița ce-i sugrumă și despóie de casă și moșiă. Cățĭ ómenĭ întâlnescĭ pe sate despre carĭ spunŭ bĕtrânii, c'au fostŭ gazde, dér pe calea acésta astădĭ au ajunsŭ a fi ḑilerĭ și servitorĭ.

Altă speculațiune facŭ armenii și jidanii cu oile. Se ducŭ pe la Reghinŭ etc., cumpĕră oi cu prețurĭ moderate, le aducŭ în părțile aceste și le vêndŭ ómenilorŭ cu prețŭ duplu, dér numai pe așteptare, până pe anulŭ viitorŭ prin Iulie și Augustŭ. Am ḑisŭ că numai pe așteptare în adinsŭ, căcĭ am vĕḑutŭ ómenĭ, carĭ au voitŭ sĕ cumpere cu banii în mână, dér speculanții nu voiescŭ sĕ-i priméscă, ci ḑicŭ că aștéptă până în Iulie, când sciu ei bine, că poporulŭ cumpĕră bucate și-i lipsitŭ de banĭ, decĭ éră vine rêndulŭ la căscióra și moșióra omului, pe care speculantulŭ fără sufletŭ atuncĭ va încheia contractŭ de întabulare. Așa și în alte multe chipurĭ poporulŭ ajunge a fi băgatŭ érășĭ în jugulŭ unui iobăgii mai crâncene și mai rușinóse, ca cea dinainte de anulŭ redeșteptării 1848/9.

⁂

Fii luminațĭ ai națiunii mele! Este lucru firescŭ, cum că din câte părțĭ pot face rĕu adversarii nĕmului nostru, — din atâtea părțĭ póte veni și ajutorulŭ vostru. Instruațĭ poporulŭ și nu-'lŭ lăsațĭ sĕ-lŭ ducă speculanții fără de suflet pe prăpăstiile povârnișului materialŭ. O putețĭ face acésta în călĕtorii cu dênsul, pe strade, în petrecerĭ etc. Sciința, care v'au procurat'o părinții voștri, cărându-vĕ cu desagii provisiune pe la Blașiu, Năsĕudŭ, Brașovŭ, Beiușŭ, Baia-mare, nu v'au procurat'o ca s'o țineți ascunsă sub obrocŭ, ci ca sĕ aibă și elŭ folosŭ de ea. A griji de starea bună materială a poporului nu însémnă nicĭ a face politică, nicĭ agitare. Etă unŭ terenŭ pe care vĕ putețĭ desvolta activitatea în liniște. Impliniți-vĕ chemarea în acéstă direcțiune, căcĭ „hoc officium sanctum!“

Sentinela română.

ung. 123 fl. 50 cr.; apoi câte parochii de acestea nu mai suntŭ? Poftimŭ de aci a-țĭ susține familia, a sta față de preoții altorŭ confesiunĭ, a-țĭ cresce pruncii și a ține contŭ de curentulŭ progresivŭ alŭ timpului modernŭ!

Parastasŭ pentru Archiducele Rudolfŭ.

Comăna inf., 9 Martie 1889.

In sensulŭ cercularului Veneratului Consistoriu Metropolitanŭ greco-catolicŭ din Blașŭ de dto 6/II Nro 423—1889 s'a celebratŭ adĭ în 9 Martie a. c. s. n. în biserica gr. cat. din Comăna inferióră o liturgiă împreunată cu ectnia morțilorŭ și parastasŭ întru amintirea Alteței Sale Imperiale-regescĭ Archiducelui Rudolfŭ, repausatŭ în 30 Ianuarie a. c., la care au luatŭ parte multŭ stimații domnĭ: Georgiu Popŭ Grideanulŭ magistru postalŭ, Olgyai Károly, provisorŭ erarialŭ. Georgiu Halmagyi notarŭ cercualŭ, primăria comunală și poporulŭ greco-cat. din acéstă comună. După cetirea cercularului susŭ amintitŭ și după finirea serviciului divinŭ, preotulŭ greco-catolicŭ localŭ Iosifŭ Popŭ a ținutŭ o cuvêntare ocasională arătândŭ pe scurtŭ perderea ireparabilă ce a înduratŭ Maiestatea Sa Imperatulŭ și regele nostru împreună cu înalta casă domnitóre și cu tótă monarchia austro-ungară prin mórtea neașteptată a fiului sĕu și de-scriindŭ ceremoniile observate cu ocasiunea înmormêntării Archiducelui Rudolfŭ. După aceea s'a împărțitŭ la cei de față anaforă și colivă pregătită pentru acestŭ actŭ solemnŭ și așa s'a depărtatŭ fiecare pĕtrunsŭ de simțeminte durerióse și părere de rĕu pentru acéstă întâmplare tristă și neașteptată. *Gp.*

V. Recea, 28 Faurŭ 1889.

Astădĭ s'a celebratŭ în biserica nóstră prin Onor. Domnŭ M. Receanŭ, parochulŭ locului, o sf. liturgiă pentru repausulŭ sufletului Alteței S. defunctului prințŭ de corónă Rudolfŭ. Cântările liturgice au fostŭ esecutate de corulŭ elevilorŭ din cl IV.

La acestŭ actŭ solemnŭ au asistatŭ: toțĭ elevii școlei nóstre în numĕrŭ de aprópe 250, oficiulŭ comunalŭ și celŭ notarialŭ și numerosŭ publicŭ din comună în vestminte sĕrbătorescĭ. După sĕvĕrșirea serviciului divinŭ on. parochŭ localŭ, prin o cuvêntare potrivită, a arĕtatŭ durerea causată prin acestŭ tristŭ evenimentŭ, nu numai casei domnitóre, ci tuturorŭ națiunilorŭ din acéstă monarchiă.

Unŭ participantŭ.

Din camerile române.

Senatulŭ. Ședința dela 18 Februarie.

D-lŭ *A. Greceanu* adreséză ministrului domeniilorŭ o interpelare asupra organisărei școlelorŭ de agricultură.

D-lŭ *Miltiade Theodosiade* dă citire unui proiectŭ de lege prin care cere: pensiunea viageră acordata defunctului poetŭ Gr, Alexandrescu trece asupra fiicei sale, d-na Anglina Mehedințénu. — Legea este primită.

Se respinge indigenatulŭ d-lui Vertheim din Giurgiu. Se recunósce d-lui Papilianŭ calitatea de cetățénŭ românŭ.

Camera. Ședința dela 18 Februarie.

D-lŭ *I. Lahovary* depune la biurou o propunere pentru desființarea legațiunilorŭ nóstre dela Londra, Roma și Atena. Cere urgența și se primesce.

D-lŭ *Ulise Boldescu* rógă Camera sĕ discute, înainte de-a intra în ordinea de ḑi, cererea ce o facŭ mai mulțĭ țĕranĭ d'a se da pĕmêntŭ.

D-lŭ *Președinte* arată că s'au îndeplinitŭ tóte formalitățile în ce privesce invitarea, ca d. Ionŭ Brătianu sĕ vină în Cameră. Consultă Camera decă trebue sĕ se declăre vacantŭ colegiulŭ de Muscelŭ.

Se declară colegiulŭ de Muscelŭ vacantŭ.

D-lŭ *Blaremberg* vorbesce asupra proiectului la ordinea ḑilei: vêndarea moșiilorŭ statului la țĕrani. Arată importanța proiectului care tinde la ameliorarea sórtei țĕranilorŭ, proiectŭ care, — ḑice d-sa — trebue bine studiatŭ, ca astfelŭ sĕ nu fiă preludiulŭ unei alte rĕscóle agrare. Combate proiectulŭ patronatŭ de guvernŭ. Ḑice, că într'ênsulŭ este socialismŭ, și nu principiele liberale se potŭ împăca cu cele ale socialiștilorŭ. D-sa citéză mai multe opere și discursurile mai multorŭ bărbațĭ politicĭ, carĭ s'au ocupatŭ de cestiunile agrare din țéră. Intr'aceștia citéză cuvintele d-lui Cogălniceanu, B. Boerescu și C. A. Rosetti.

Termină declarându-se, că este pentru egalitatea loturilorŭ.

Se cere închiderea discuției și se primesce.

Se cere punerea la votŭ a luării în considerație a proiectului maiorității. Punêndu-se la votŭ proiectulŭ guvernului modificatŭ de comitetulŭ delegațilorŭ, s'a luatŭ în considerație.

CUNUNIĂ.

In 3 Martie n. c. s'a celebratŭ în Mureșŭ-Uióra cununia d-rei *Aurelia de Papp*, fic fostului protopupŭ gr. cat. Augustin de Papp, cu d-l *Ionŭ Petricanŭ*, agricultorŭ în România.

Logodnă.

D-lŭ *Ioanŭ Turcu*, protonotarŭ alŭ comitatului Făgărașŭ, s'a logoditŭ cu D-șóra *Eugenia Codru Drăgușanu* din Sibiiu.

ULTIME SCIRI.

In întregŭ Muntenegru domnesce mare veselă din causa abdicării Regelui Milanŭ. In catedrala din Cetinge s'a oficiatŭ pentru acéstă serviciu divinŭ sĕrbătorescŭ și principele Nichita a datŭ unŭ prânḑŭ festivŭ. Séra au fostŭ multe case iluminate.

———

Corespondentulŭ din Viena alŭ foiei englese „Times“ citéză următórele vorbe ale Ex-regelui Milanŭ, pronunțate în véra anului 1887 într'o convorbire cu amintitulŭ corespondentŭ:

„Privesce sórtea tuturorŭ domnitorilorŭ acestorŭ micĭ state orientale, ce suntŭ vĕrĕte între Rusia și Austria. Nicĭ unulŭ din ei nu șĭ-a încheiatŭ domnia în pace. Michael alŭ Serbiei și Danilo alŭ Muntenegrului au fostŭ omorîțĭ, Cuza în România, Gavril și Aleco-pașa în Rumelia orientală au fostŭ isgonițĭ, Alexandru Battenberg a fostŭ târîtŭ din Bulgaria. Toțĭ aceștia au fostŭ detronațĭ în momentulŭ, când au voitŭ sĕ încépă o politică independentă. Am făcutŭ totŭ ce-am pututŭ mai bine, ca sĕ sfărîmŭ jugulŭ rusescŭ, cu tóte astea privesce situațiunea Serbiei pe cartă și întrébă-te d-ta însuțĭ, cum potŭ eu urma o politică națională, fără a veni în colisiune cu Austria?“

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Sibiiu, 12 Martie. Municipalitatea comitatului, luândŭ în desbatere adresa municipalității comitatului Aradŭ d'a se protesta contra proiectului de lege militară, și-a esprimatŭ la protocolŭ consimțĕmêntulŭ sĕu la proiectulŭ de lege militară.

Parisŭ, 12 Martie. Consiliulŭ de miniștri a hotărîtŭ sĕ céră împuternicire de a urmări judecătoresce pe senatorulŭ Naquet pe deputații Laguerre, Turquet, Laissantin afacerea ligei patriotice.

Varșovia, 12 Martie. Sgomotele despre o mișcare a trupelorŭ rusescĭ din Rusia sudică înainte către granița Româniеi nu suntŭ întemeiate. Din contră însĕ e adevĕratŭ, că s'a ordonatŭ a se îmulți din destulŭ depositele de arme, de munițiune și de îmbrăcăminte la granițele sudice.

Cursulŭ piețeĭ Brașovŭ
din 10 Martie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.45	Vênd.	9.47
Argintŭ românescŭ -	„	9.40	„	9.43
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.60	„	9.62
Lire turcescĭ - - -	„	10.84	„	10.88
Imperialĭ - - - -	„	9.84	„	9.88
Galbinĭ	„	5.62	„	5.65
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	128.—	„	129.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena
din 11 Martie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	101.15
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	94.65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	146.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	119.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	114.60
Bonurĭ rurale ungare - - - - - -	104.75
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.75
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ - - -	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	104.75
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.75
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	104.75
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.85
Imprumutulu cu premiulŭ ungurescŭ	137.25
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - - - - - - - - -	126.—
Renta de hârtiă austriacă - - - -	82.58
Renta de argintŭ austriacă - - - -	83.70
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	111.40
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	140.75
Acțiunile băncei austro-ungare - -	888.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	306.—
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	300.50
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - -	5.69
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - -	9.63
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	59.52½
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	122.—

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
Pe șése lunĭ . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei lunĭ . . . . 10 fr.
Pe șése lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Dumineca.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ . . . . 2 fl. —
Pe șése lunĭ . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anŭ . . . . 8 francĭ.
Pe șése lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin **mandate poștale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Nr. 2539—1889.

PUBLICAȚIUNE.

Espirândŭ durata de 3 anĭ de funcțiune a comisiunei controlărei de hotare, se convócă spre scopulŭ nouei alegerĭ a acestei comisiunĭ din sînulŭ posesorilorŭ de pămêntŭ de pe hotarulŭ Brașovului, o adunare generală a posesorilorŭ de pămêntŭ pe *Joi în 28 Martie 1889* înainte de prândŭ la 8 óre în casa orășenéscă a sfatului.

Comisiunea amintită are sĕ constea din 9 membri aleșĭ prin maioritate de voturĭ.

Alegĕtorŭ este fiecare posesorŭ de pămêntŭ în urmatorulŭ conspectŭ:

Posesorul dela 1—5 jugăre are 1 votŭ
„ „ 6—10 „ „ 2 voturĭ
„ „ 11—20 „ „ 3 „
„ „ 21—30 „ „ 4 „
„ „ 31—40 „ „ 5 „

La adunare și votare potŭ ca sĕ participe numai posesorĭ de pămêntŭ de pe hotarulŭ Brașovului, și acei posesorĭ, carĭ intenționéză de a participa la acéstă adunare suntŭ avisațĭ de a se legitima cu contracte de cumpĕrare, estrase din cărțile funduare, libele de posesiune séu alte documente, în amintita ḑi înainte de prânḑŭ între 8 și 11 óre înaintea comisiunei aflătóre în casa sfatului. Pe temeiulŭ acestei legitimărĭ se estradéză fiecărui alegĕtorŭ unŭ certificatŭ de alegere cu amintirea numĕrului de voturĭ, carĭ 'i se compete.

Acestŭ certificatŭ de alegere îndreptățesce pe fiecare, care se află și posesiunea unui astfelŭ de certificatŭ de a participa la adunarea generală respective de a vota la alegerea carea se va ținea în *aceeașĭ ḑi dela 11—12 óre înainte de prânḑŭ* eventualmente ca continuare *după prânḑŭ dela 3—6 óre* în sala de ședințe în casa sfatului.

Corporațiunĭ și femei 'șĭ potŭ exerța dreptulŭ de votare prin plenipotențiațĭ, minorenii și curanzii prin epitropii lorŭ.

Brașovŭ, 2 Martie 1889.

Magistratulŭ orășenescŭ.

39M 1—1

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ	Tren de persóne	Trenŭ accelerată	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt	Predealŭ—Budapesta	Tren de persóne	Trenŭ accelerată	Trenŭ mixt	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	8.—			Bucurescĭ			7.30	
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18	Predealŭ			1.14	
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38	Timișu			1.45	
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02	Brașovu	—.—		2.32	
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51	Brașovu	4.10		7.10	
Oradea-mare		7.11	9.18	2.11	Feldióra	4.56		7.31	
Várad-Velencze			9.27	2.19	Apața	5.37		8.14	
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32	Ágostonfalva	6.07		8.36	
Mezo-Telegd		7.41	10.21	2.55	Homorodu	6.55		9.12	
Rev		8.10	11.38	3.38	Hașfaleu	8.36		10.24	
Bratca			12.16	4.01	Sighișóra	9.13		10.46	
Bucia			12.54	4.23	Elisabetopole	9.56		11.19	
Ciucia		9.04	1.57	4.49	Mediașu	10.37		11.47	
Huiedin		9.34	3.11	5.31	Copșa mică	10.59		12.02	
Stana			3.40	5.40	Copșa mică	11.16		12.09	
Aghiriș			4.15	6.12	Micăsasa	11.37		12.25	
Ghirbeu			4.36	6.24	Blașiu	12.16		12.53	
Nădĕșel			4.58	6.38	Crăciunelŭ	12.33		1.05	
Clușiu		10.34	5.26	6.56	Teiușu	1.51		1.47	
Clușiu	11.15			7.15	Aiudu	2.18		2.08	
Apahida	11.34			7.41	Vințulŭ de susu	2.48		2.30	
Ghiriș	12.45			9.18	Uióra	2.56		2.37	
Cucerdea	1.30			10.—	Cucerdea	3.14		2.53	
Uióra	1.37			10.09	Ghirișu	4.01		3.26	
Vințulŭ de susu	1.45			10.19	Apahida	5.28		4.40	
Aiud	2.07			10.48	Clușiu	5.56		5.—	
Teiușu	2.26			11.55	Clușiu	6.37	5.32		8.—
Crăciunelu	3.11			12.34	Nădășelu	6.58			8.36
Blașiu	3.24			12.52	Gîhrbău	7.14			9.02
Micăsasa	3.54			1.34	Aghireșŭ	7.29	6.11		9.32
Copșa mică	4.09			2.19	Stana	7.56			10.11
Mediașŭ	4.21			2.46	B. Huiedin	8.18	6.43		10.51
Elisabetopole	5.11			3.31	Ciucia	8.58	7.12		12.16
Sighișora	5.45			3.59	Bucia	9.15			12.50
Hașfalĕu	6.12			4.32	Bratca	9.34			1.19
Homorodŭ	7.32			6.53	Rev	9.53	7.51		2.—
Ágostonfalva	8.17			7.21	Mezo-Telegd	10.25	8.17		3.04
Apatia	8.37			8.23	Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Feldióra	9.06			9.02	Várad-Velencze	10.57			3.52
Brașovu	9.45			9.52	Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
Brașovu	1.55				Oradea-mare	11.19	8.47	10.50	4.47
Timișŭ	2.53				P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Predealŭ	3.28				Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Bucurescĭ	9.35				Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
					Viena	2.50	7.15	6.05	

Mureșŭ-Ludoșŭ-Bistrița		Bistrița-Mureșŭ-Ludoșŭ	
Mureșŭ-Ludoșŭ	4.40	Bistrița	——
Țagŭ-Budatelecŭ	8.02	Țagŭ-Budatelecŭ	9.41
Bistrița	——	Mureșŭ-Ludoșŭ	1.11

Notă: Numerii încuadrațĭ cu linii grose însemnéză órele de nópte.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș	Trenu omnibus	Trenu de pers.	Trenu de pers.	Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta	Trenu mixt	Trenu de pers.	Trenu mixt
Viena		11.10	2.—	Teiușŭ	11.24	3.—	1.42
Budapesta		8.20	9.05	Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Szolnok		11.20	12.41	Vințulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Aradŭ		4.10	5.45	Șibotŭ	1.01	4.43	
Aradŭ	2.17	4.30	6.—	Orăștia	1.32	5.13	11.—
Glogovațŭ	2.37	4.43	6.13	Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Gyorok	3.19	5.07	6.38	Deva	2.52	6.35	
Paulișŭ	3.43	5.19	6.51	Branicĭca	3.23	7.02	
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10	Ilia	3.55	7.28	
Conop		6.09	7.37	Gurasada	4.08	7.40	
Bĕrzava		6.28	7.55	Zamŭ	4.44	8.11	
Soborșinŭ		7.25	8.42	Soborșinŭ	5.30	8.46	
Zamŭ		8.01	9.12	Bĕrzava	6.27	9.33	
Gurasad.		8.34	9.41	Conopŭ	6.47	9.53	
Ilia		8.55	9.58	Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Branicica		9.19	10.17	Paulișu	7.43	10.42	6.13
Deva	1.47	9.51	10.42	Gyorok	7.59	10.58	6.38
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07	Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Orăștia		11.09	11.37	Aradŭ	8.42	11.39	7.38
Șibotu		11.39	12.—	Aradŭ	9.17	12.31	6.20
Vințulŭ de josŭ		12.12	12.29	Szolnok	2.32	5.12	
Alba-Iulia	8.55	12.29	12.46	Budapesta	6.—	8.20	
Teiușŭ	9.54	1.16	1.26	Viena	3.—	6.05	

Simeria (Piski)-Petroșeni			Petroșeni-Simeria (Piski)		
Simeria	6.47	2.42	Petroșeni	9.36	4.26
Streiu	7.40	3.25	Banița	10.17	5.12
Hațegŭ	8.51	4.16	Crivadia	10.58	5.55
Pui	10.02	5.11	Pui	11.42	6.41
Crivadia	11.02	5.58	Hațegŭ	12.23	7.26
Banița	11.50	6.40	Streiu	1.12	8.14
Petroșeni	12.30	7.12	Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timișóra			Timișóra—Aradŭ		
Aradŭ	6.05	5.48	Timișóra	6.25	5.—
Aradulŭ nou	6.33	6.19	Merczifalva	7.19	6.02
Nemeth-Ságh	6.58	6.44	Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	7.29	7.16	Vinga	8.15	7.02
Orczifalva	7.55	7.47	Nemeth-Ságh	8.36	7.28
Merczifalva	8.14	8.08	Aradulŭ nou	9.11	8.01
Timișóra	9.12	9.02	Aradu	9.27	8.17

Ghirișŭ—Turda			Turda—Ghirișŭ		
Ghirișŭ	9.26	4.19	Turda	8.29	3.19
Turda	9.47	4.40	Ghirișŭ	8.50	3.40

Sighișóra—Odorheiu		Odorheiu—Sighișóra	
Sighișóra	6.05	Odorheiu	5.38
Odorheiu	9.45	Sighișóra	9.16

Copșa-mică—Sibiiu		
Copșa-mică	2.29	4.35
Șeica mare	3.02	5.05
Lómneșŭ	3.46	5.46
Ocna	4.18	6.17
Sibiiu	4.42	6.40

Sibiiu-Copșa-mică		
Sibiiu	8.50	10.—
Ocna	9.17	10.24
Lómneșŭ	9.45	10.50
Șeica mare	10.20	11.20
Copșa-mică	10.49	11.45

Cucerdea-Oșorheiu-Reghinulŭ săsescŭ			
Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoșŭ	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutŭ	4.43	11.57	5.11
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.28
Mirașteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
Oșorheiu	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.56	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oșorheiu-Cucerdea			
Reghinul-săs.		8.35	8.—
Oșorheiu		10.20	9.49
Oșorheiu	6.56	12.15	10.20
Mirașteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutŭ	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoșŭ	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.	
Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)	
Uniedóra	9.36
Cerna	9.50
Simeria	10.15

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.